

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

ER-04 (HU)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum (Börzsöny)

magterület: 91.3 ha; védőzóna: 305.1 ha; összes terület: 396.4 ha

magterület hrsz és erdőrészlet: Diósjenő 0153-ból 1B, 2B, 3A, 3B, 3E, 3F, 5D, 7C, 8B, 8C, 9A, 9B, 10A

védőzóna hrsz és erdőrészlet: Diósjenő 0153-ból 1A, 2A, 2C, 2TN1, 2TN2, 3C, 3D, 4A, 4B, 4C, 4D, 5A, 5B, 5C, 5TI, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 7A, 7B, 8A, 8TI, 9C, 9D, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 13TN, 61A, 61B, 61C; Kemence 0151/1-ből 41TN, 43A, 43B

[14/2000. \(VI. 26.\) KöM rendelet a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság](#)

[illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról](#)

[Északi-középhegység](#)

[Ipoly Erdő Zrt.](#)

[Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság](#)

[Hosszú távú vizsgálatsorozat \(HTV\)](#)

Történet

2024 - ALAPFELMÉRÉS

A magterület alapállapot felmérését a Soproni Egyetem EMK munkatársai végezték el. Az eredményeket bemutató kutatási jelentés 2025 nyarán készült el (Bidló és mtsai 2025).

2018

A 2014-es jégtörés és egészségügyi fakitermelések (közelítési módok) hatását értékelte Zoltán & Standovár (2018), akik 885 pont újrafelmérése alapján megállapították, hogy a jégtörés a nitrofil lágyszárúak tömeges felszaporodását, illetve az újulat borítás-növekedését váltotta ki. A Pogány-Rózsás Erdőrezervátum területén az erdők a gazdaságiakhoz képest kevésbé károsodtak.

2014

Rendkívül súlyos jégtörés és -fadőlés érte a magas-Börzsönyt. Tóth Tímea mintavételi területeinek 28%-án - a Google Earth 2014 és 2015-ös felvételeinek összehasonlítása alapján - a bükkösök teljesen ledőltek, vagy összetörték a 2014 decemberi ónos esős jégtörések, állománydölések következtében. Ezek jellemzően a meredek völgyfők és oldalak állományaiban következtek be. ...

Ez év nyarán Standovár és mtsai (2017) módszerével felmérték a területet, amely alapján Zoltán László később terepi újrafelméréssel vizsgálta meg a változásokat, Tanács Eszter és mtsai légifelvételek összehasonlításával osztályozta az állománydölések és koronatörések súlyosságát és mintázatát.

2006/07

Tóth Tímea feldolgozta a terület erdőtörténetét és mintavételes faállományszerkezeti vizsgálatokat végzett 2006-ban. Az 1920-as évek körüli kulisszás vágások, majd a szél- és jégdöntések következtében a bükk és egyéb őshonos fafajok természetes felújulása, a visszafogott erdőgazdálkodás hatására nagyon változatos állományszerkezet alakult ki. Az 1950-es évek elején a Pogány-Rózsás erdeiben nagyarányú termelés indult meg, majd csemetézést és magvetést végeztek, főként lucfenyővel és vörösfenyővel. Vastagsági viszonyaik és elegyességük alapján 6 bükkös, valamint 1-1 lucos, ill. magas kőrises állománytípust jellemzett. Az élőfakészlet átlagosan 556 (min:280 - max:997) m³/ha, az álló holtfa 11 (min:0 - max:98) m³/ha, a fekvő holtfa 28 (min:0 - max:114) m³/ha közé esett 61 mintavétel alapján. A holtfák korhadtsági viszonyai is nagy változatosságot mutattak. ... *Tóth Tímea (2007): A Börzsönyi Pogány-Rózsás erdőrezervátum erdőtörténetének összefoglalása, holtfa viszonyainak és faállomány-szerkezetének vizsgálata. Szakdolgozat, Debreceni Egyetem - MTA Ökológiai és Botanikai Intézet alapján.*

1999

"A Börzsöny bükköseit jól reprezentáló rezervátum átlagos (vagy annál jobb) állományokkal, különleges élőhelyekben igen gazdag. A biodiverzitás magas, a terület nagy, természetes határokkal körülvett vízgyűjtő. Korosztály- és állományszerkezete alapján – a tájidegen erdőtelepítések ellenére is – a változatosabb területek közé tartozik." ... *Horváth és Bölöni (2002): Az ER-ok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben*

Besorolás 99

Hosszú távú vizsgálatsorozat (HTV)

Fő eredmények

[Bidló András, Király Géza, Bartha Dénes, Horváth Tamás \(szerk.\) \(2025\): Kutatási jelentés az ER04 Pogány-Rózsás \(Börzsöny\) erdőrezervátum felméréséről. Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron, 80 old.](#)

[Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár \(2024\): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.](#)

[Szmorad Ferenc, Kelemen Kristóf, Kenderes Kata és Standovár Tibor \(2021\): Északi-középhegységi erdők összetételének, szerkezetének és holtfa-viszonyainak összehasonlító elemzése. Erdészettudományi Közlemények 11\(1-2\): 1-21.](#)
[Zoltán L, Z. Friedl, V. Pacskó, I. Orbán, E. Tanács, B. Magyar, D. Kristóf, T. Standovár \(2021\): Application of Sentinel-1 radar data for mapping ice disturbance in a forested area. European J. Remote Sensing 54\(1\): 568-587.](#)
[Zoltán László, Standovár Tibor \(2018\): A 2014-es jégtörés tulajdonságai és az azt követő erdészeti fakitermelés hatásai a Börzsöny erdeiben. Term.véd. Közl. 24:208-216.](#)

[Tóth Tímea \(2007\): A Börzsönyi Pogány-Rózsás Erdőrezervátum erdőtörténetének összefoglalása, holtfa viszonyainak és faállomány-szerkezetének vizsgálata.](#)

Kézirat, Debrecen

[Vegyes korú, természetközeli bükkös](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

Nagy József (BCE KTK)

1998

[- 04_04_05_600.jpg](#)

Válogatott publikációk

[Összes publikáció](#)

Év

Hivatkozás

2024	Biró, Zsolt, Krisztián Katona, László Szabó, Dávid Sütő & Miklós Heltai (2024): Grey wolf (Canis lupus) recolonization in Hungary: Does the predation risk affect the red deer (Cervus elaphus) population? Animals 14, 3557.
2024	Molnár, Márton, Gerard Gorman & András Schmidt (2024): The white-backed woodpecker Dendrocopos leucotos in Hungary: results of a two-year nationwide survey. Ornis Hung. 32(1): 162-182.
2023	Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár (2023): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.
2022	Kollár Tamás (2022): Bükk (Fagus sylvatica) állományok fatermési függvénye és táblája az ERTI tartamkísérleti hálózatának adatbázisa alapján. Erdészettudományi Közlemények 12(1-2): 5-29.
2022	Saláta Dénes, Takács Mátyás, Hüll László, Pető Ákos (2022): Közöséges bükk (Fagus sylvatica L.) növekedésének vizsgálata évgyűrűk alapján a Pápavár déli lejtőjén (Bakony) - előtanulmány. Tájökológiai Lapok 20(2): 59-81.

Év

Hivatkozás

- 2022 [Szigeti Ferenc Albert \(2022\): 10 különleges és látogatható erdőrezervátum Magyarországon. Turistamagazin 2022. október 2., 76-85.](#)
- 2021 [Szomorad Ferenc, Kelemen Kristóf, Kenderes Kata és Standovár Tibor \(2021\): Északi-középhegységi erdők összetételének, szerkezetének és holtfa-viszonyainak összehasonlító elemzése. Erdészettudományi Közlemények 11\(1-2\): 1-21.](#)
- 2021 [Zoltán László, Friedl Zoltán, Pacskó Vivien, Orbán Ildikó, Tanács Eszter, Magyar Bálint, Kristóf Dániel, Standovár Tibor \(2021\): Application of Sentinel-1 radar data for mapping ice disturbance in a forested area. European J. Remote Sensing 54\(1\): 568-587.](#)
- 2018 [Zoltán László, Standovár Tibor \(2018\): A 2014-es jégtörés tulajdonságai és az azt követő erdészeti fakitermelés hatásai a Börzsöny erdeiben. Term.véd. Közl. 24:208-216.](#)
- 2017 [Tanács Eszter, Orbán Ildikó, Zoltán László, Standovár Tibor \(2017\): A 2014. decemberi jég hatására dőléssel és koronatöréssel érintett erdőállományok azonosítása légifotók objektum-alapú elemzésével. Absztrakt kötet, XI. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Eger, p. 147.](#)
- 2017 [Zoltán László, Standovár Tibor \(2017\): A 2014-es jégtörés hatásainak elemzése a Börzsöny erdeiben. Posztterek kivonatai, XI. MTBK, Absztrakt kötet, 165. old.](#)
- 2016 [Führer Ernő, Edelényi Márton, Jagodics Anikó, Jereb László, Horváth László, Kern Zoltán, Móring Andrea, Szabados Ildikó, Pödör Zoltán \(2016\): Az időjárás hatása egy időskorú bükkös évenkénti körlap-növekedésére. Erdészettudományi Közlemények 6\(1\):61-78.](#)
- 2016 [Horváth Ferenc és Bajomi Bálint \(szerk., 2016\): Erdőrezervátumok a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság területén. Cincér különszám, 13 old.](#)
- 2012 [Réka Aszalós, Imelda Somodi, Kata Kenderes, János Ruff, Bálint Czúcz & Tibor Standovár \(2012\): Accurate prediction of ice disturbance in European deciduous forests with generalized linear models: a comparison of field-based and airborne-based approaches. European Journal of Forest Research 131: 1905-1915.](#)
- 2002 [Horváth F. és Bölöni J. \[összeállította\] \(2002\): Az erdőrezervátumok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben. In: Horváth és Borhidi \[szerk.\]: A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei, TermészetBÚVÁR Kiadó, Bp, 276-287.](#)
- 1975 [Izrael Gábor \(1975\): Legritkább nagyvadunk a muflon. Élet és Tudomány 30\(23\):1078-1083.](#)

Év

Hivatkozás

- 1934 [Réz E. \(1934\): Nógrád és Hont vármegyék erdővilága. In Ladányi M. \(szerk.\) Nógrád vármegye. - A magyar városok monográfiája Kiadóhivatala, Budapest p: 52-62.](#)

Válogatott kéziratok

Összes kézirat

Év

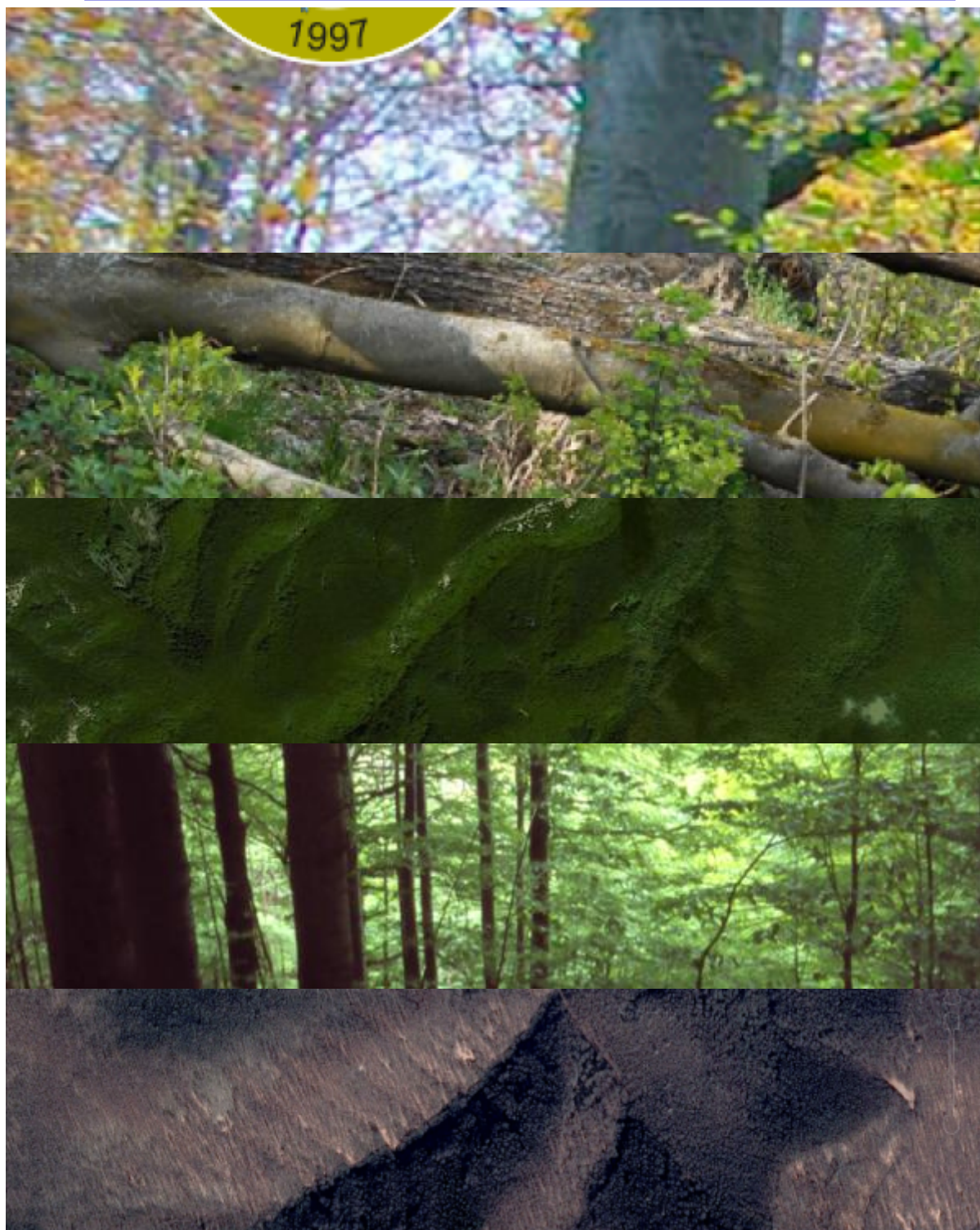
Hivatkozás

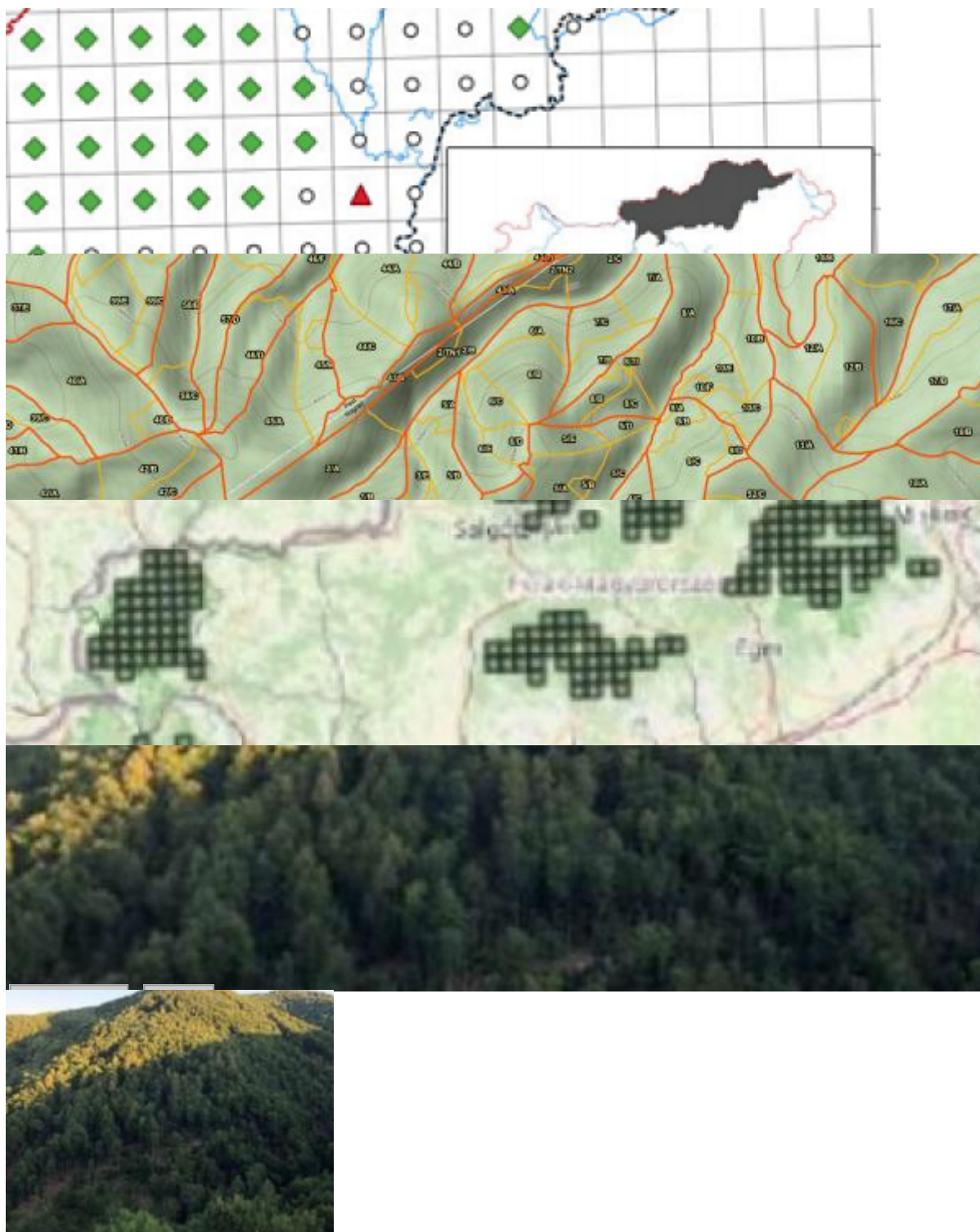
- 2025 [Bidló András, Király Géza, Bartha Dénes, Horváth Tamás \(szerk.\) \(2025\): Kutatási jelentés az ER04 Pogány-Rózsás \(Börzsöny\) erdőrezervátum felméréséről. Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron, 80 old.](#)
- 2020 [Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság \(2020\) Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2019. évi szakmai tevékenységéről. DINPI, Budapest, 150 old.](#)
- 2018 [Zoltán László \(2018\): A 2014-es jégtörés és az azt követő kitermelés hatásai a Börzsöny erdeiben. Diplomamunka, ELTE TTK, Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszék, 94 old.](#)
- 2018 [DINPI \(2018\) Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2017. évi szakmai tevékenységéről. DINPI, Budapest, 137 old.](#)
- 2016 [Horváth Ferenc, Vida Alexandra, Bajomi Bálint \(2016\): A 2014 decemberi jégtörés mértékének becslése és értékelése erdőrezervátumokban és egy szakmai ismeretterjesztő kiadvány összeállítása; Jelentés; Kézirat, Vácrátót](#)
- 2007 [Tóth Tímea \(2007\): A börzsönyi Pogány-Rózsás erdőrezervátum erdőtörténetének összefoglalása, holtfa viszonyainak és faállomány-szerkezetének vizsgálata. Kézirat, Debrecen](#)
- 2007 [Tóth Tímea \(2007\): Pogány-Rózsás erdőrezervátum, Börzsöny-hegység. 2006. szeptember 13. - 2006. október 15. között felvett jegyzőkönyvek. Kézirat, Debrecen](#)
- 2007 [Tóth T. \(2007\): A börzsönyi Pogány-Rózsás erdőrezervátum történeti dokumentum-másolatai. Kézirat, Debrecen](#)
- 2005 [Kenderes K. \(2005\): Pogány-Rózsás erdőrezervátum \(ER-04\) eseménykövetés. Kézirat](#)
- 2004 [Archived Working Reports of NAT-MAN project \(2000-2004\) - URL:
http://www.flec.kvl.dk/natman/ ... not accessible \(September of 2022\)](#)
- 1998 [Nagy J. \(1998\): Pogány-Rózsás Erdőrezervátum \(04\) - Erdőrezervátumok 1998. évi szemlézése. Kézirat, Vácrátót](#)
- 1996 [Bidló A. és Kovács G. \(1996\): Termőhelyfeltárás erdőrezervátumok területén. Kézirat, Sopron](#)

Év

Hivatkozás

- 1996 [Bidló A. és Kovács G. \(1996\): Termőhelyfeltárás 10 kiválasztott erdőrezervátumban. Kézirat, Sopron](#)
- 1994 [FM Erdőrendezési Szolgálat \(1994\): Pogány-Rózsás \(04\) - Erdőrezervátum terület és faállomány adatok. Kézirat, Budapest](#)
- 1992 [Várady J. \(1992\): A Pogány-Rózsás völgyek vízgyűjtő területén levő erdők állapotfelmérési munkái és regenerációs terve. Kézirat, Sopron](#)

[Bidló András, Király Géza, Bartha Dénes, Horváth Tamás \(szerk.\) \(2025\): Kutatási jelentés az ER04 Pogány-Rózsás \(Börzsöny\) erdőrezervátum felméréséről. Soproni Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron, 80 old.](#)

[Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár \(2024\): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.](#)

[Szmorad Ferenc, Kelemen Kristóf, Kenderes Kata és Standovár Tibor \(2021\): Északi-középhegységi erdők összetételének, szerkezetének és holtfa-viszonyainak összehasonlító elemzése. Erdészettudományi Közlemények 11\(1-2\): 1-21.](#)

[Zoltán L, Z. Friedl, V. Pacskó, I. Orbán, E. Tanács, B. Magyar, D. Kristóf, T. Standovár \(2021\): Application of Sentinel-1 radar data for mapping ice disturbance in a forested area. European J. Remote Sensing 54\(1\): 568-587.](#)

[Zoltán László, Standovár Tibor \(2018\): A 2014-es jégtörés tulajdonságai és az azt követő erdészeti fakitermelés hatásai a Börzsöny erdeiben. Term.véd. Közl. 24:208-216.](#)

[Tóth Tímea \(2007\): A Börzsönyi Pogány-Rózsás Erdőrezervátum erdőtörténetének összefoglalása, holtfa viszonyainak és faállomány-szerkezetének vizsgálata.](#)

[Kézirat, Debrecen](#)

[Csóványostól ÉK-re, jégtörés után \(2015 augusztus\)](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

2015

[GE_2015_08_30.PNG](#)

[Csóványostól ÉK-re, jégtörés előtt \(2014. július\)](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

2014

[GE_2014_03_14.PNG](#)

[Pogány - Rózsás ER és környéke, NÉBIH EI - Google
űrfelvétel](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

NÉBIH EI - Google

2012

[orto_4v.jpg](#)

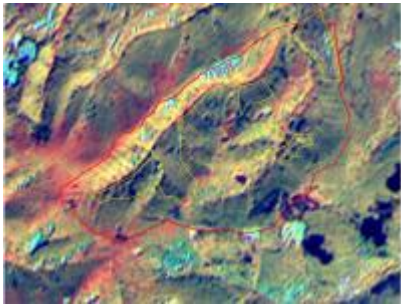
[Pogány - Rózsás ER és környéke, NÉBIH EI Erdőtérkép -
Google TOPO](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

NÉBIH EI - Google

2012

[topo_4v.jpg](#)

[Pogány - Rózsás ER, SPOT4 - FÖMI űrfotótérkép](#)

Pogány - Rózsás Erdőrezervátum

FÖMI (Eurimage)

1998

[er04_30.JPG](#)

Térképek - link

[Pogány-Rózsás ER \(Google Maps\)](#)